EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 16.7.2025
COM(2025) 421 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Investera i EU:s konkurrenskraft och tekniska ledarskap

{SWD(2025) 194 final}

European Commission

HALVTIDSUTVÄRDERING AV DEN EUROPEISKA PLATTFORMEN FÖR STRATEGISK TEKNIK (STEP)

Investera i EU:s konkurrenskraft och tekniska ledarskap

Rapport från kommissionen
till Europaparlamentet och rådet

Denna rapport innehåller en halvtidsutvärdering av genomförandet av den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP)[1] fram till mars 2025. STEP inrättades i mars 2024 som en del av halvtidsöversynen av den nuvarande fleråriga budgetramen och **är en viktig del av EU:s svar på de växande utmaningarna för dess tekniska ledarskap och industriella motståndskraft**. STEP är inte ett nytt finansieringsprogram bland många[2]. **Det är en innovativ samordningsplattform** som styr EU:s investeringar **i elva befintliga EU-finansieringsprogram**[3] för att stödja kritisk strategisk teknik inom tre sektorer – digital och djup teknik, ren och resurseffektiv teknik samt bioteknik. Den inriktas också på brist på kvalificerad arbetskraft. Genomförandet av STEP bygger på sammanslagning av investeringar inom ramen för befintliga fonder, tilldelning av en **STEP-stämpel (suveränitetsstämpel)**[4] till projekt av hög kvalitet och tillhandahållande av en **STEP-portal (suveränitetsportalen)**[5] **för att underlätta tillgången till finansiering för projektansvariga.** STEP stöder ett brett spektrum av stödmottagare, däribland små och medelstora företag, nystartade företag, forskningsinstitutioner och industriella aktörer, för att hjälpa dem att utveckla och utöka strategisk teknik med **hög innovationspotential** eller förmåga att **minska EU:s strategiska beroende**.

Europeiska kommissionen antar denna halvtidsutvärdering av genomförandet av STEP i enlighet med artikel 8 i STEP-förordningen[6]**.** Även om rapporten offentliggörs i ett tidigt skede av genomförandet – för tidigt för en fullständig konsekvensbedömning – belyser den värdefulla inledande lärdomar. Dessa insikter är avsedda att ligga till grund för diskussioner om framtida utgiftsprogram inom ramen för nästa fleråriga budgetram, i enlighet med förordningen. I enlighet med kraven i ramen för bättre lagstiftning bedöms i halvtidsutvärderingen hur STEP fungerar i förhållande till sina mål, på grundval av de uppgifter som har gjorts tillgängliga hittills. Vid bedömningen tas hänsyn till de fem utvärderingskriterierna ändamålsenlighet, effektivitet, relevans, samstämmighet och europeiskt mervärde. Det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer denna rapport ger ytterligare uppgifter och bakgrund på grundval av många olika källor, inklusive en särskild inbjudan att lämna synpunkter, riktade uppdrag till medlemsstaterna och utbyten med nationella myndigheter, företrädare för industrin och forskningsinstitutioner.

Utvärderingen visade att betydande framsteg har gjorts när det gäller att styra EU:s finansieringsresurser för att främja EU:s strategiska mål. Medlemsstaterna har vidtagit åtgärder för att integrera STEP-prioriteringar i sina sammanhållningspolitiska program, och **cirka 6,3 miljarder euro har redan mobiliserats** för STEP:s mål[7]. Samtidigt har omkring **9,5 miljarder euro mobiliserats genom riktade ansökningsomgångar** inom ramen för EU:s finansieringsprogram som förvaltas av kommissionen, och över 5,1 miljarder euro har redan tilldelats

[1] Se Europeiska plattformen för strategisk teknik – Europeiska unionen (STEP).

[2] I STEP-förordningen föreskrivs inga ytterligare anslag för STEP, förutom en riktad förstärkning på 1,5 miljarder euro till Europeiska försvarsfonden för STEP-relaterade åtgärder.

[3] Innovationsfonden, programmet för ett digitalt Europa, Europeiska försvarsfonden, Horisont Europa, EU för hälsa, Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Fonden för en rättvis omställning, Sammanhållningsfonden, faciliteten för återhämtning och resiliens och InvestEU.

[4] Se STEP-stämpel (suveränitetsstämpel).

[5] Se STEP-portalen (suveränitetsportalen).

[6] Enligt STEP-förordningen (artikel 8) ska en halvtidsutvärdering slutföras senast i december 2025.

[7] Den 31 mars 2025 hade kommissionen godkänt sammanlagt 38 STEP-relaterade ändringar av sammanhållningspolitiska program i elva medlemsstater.

utvalda projekt. Dessutom har **190 STEP-stämplar** tilldelats projekt av hög kvalitet som har strategiskt värde för EU[8]. Även om det är **för tidigt för en fullständig bedömning** och vissa **svårigheter har uppstått i genomförandet** tyder tidiga indikationer på att **STEP effektivt styr befintliga EU-finansieringsresurser mot kritiska sektorer** som är avgörande för Europas tekniska suveränitet.

Denna rapport är upplagd på följande sätt: I avsnitt 1 bedöms de framsteg som hittills har gjorts med genomförandet av STEP, särskilt vilka konkreta resultat som har uppnåtts på plats. I avsnitt 2 undersöks vad som har fungerat bra och vad som skulle kunna förbättras, och de viktigaste lärdomarna hittills identifieras. I avsnitt 3 ges en sammanfattning och dras slutsatser, och här beskrivs också vägen framåt.

1. Ett framgångsrikt genomförande av STEP är på god väg

STEP har integrerats i genomförandet av fem EU-program som förvaltas direkt av kommissionen: Horisont Europa, innovationsfonden[9], Europeiska försvarsfonden, programmet för ett digitalt Europa och EU för hälsa. I mars 2025 hade sammanlagt 60 STEP-relevanta ansökningsomgångar och två anbudsinfordringar utlysts inom dessa program, i linje med STEP:s mål – totalt 9,5 miljarder euro i finansiering. Ansökningsomgångarna inom ramen för innovationsfonden, som stöder ren och resurseffektiv teknik, utgjorde den största andelen. Andra viktiga bidrag var bland annat Europeiska innovationsrådets särskilda ansökningsomgång enligt STEP ”Scaleup”, som tillhandahöll investeringar i form av enbart eget kapital till framgångsrika sökande. I slutet av mars 2025 hade omkring 5,2 miljarder euro redan anslagits till utvalda projekt inom de tre strategiska sektorer som identifierats inom ramen för STEP, och merparten av resurserna har tillhandahållits för ren teknik. Stödet för kompetensutveckling uppgick till 53 miljoner euro inom ramen för programmet för ett digitalt Europa för att stödja avancerade digitala färdigheter inom kritisk teknik.

Genomförandet av STEP genom EU:s sammanhållningspolitik går bra på nationell och regional nivå i medlemsstaterna. I slutet av mars 2025 hade medlemsstaterna visat stort intresse för att använda sammanhållningspolitiska resurser för att stödja STEP:s prioriteringar. Sammanlagt 38 ändringar av sammanhållningspolitiska program hade lagts fram och godkänts av kommissionen för omfördelning av 6,3 miljarder euro till STEP-specifika prioriteringar. Dessa ändringar gällde program från elva medlemsstater[10], särskilt inom ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden+ (ESF+) och Fonden för en rättvis omställning (FRO). Investeringar i kompetensutveckling – en väsentlig del av STEP-målen – stod för omkring 15 % av anslaget[11]. Dessutom lanserade utvalda medlemsstater[12] ansökningsomgångar till ett värde av två miljarder euro som var inriktade på STEP-relevanta investeringar, med 148 miljoner euro som redan anslagits till faktiska projekt. Fler anslag kommer att göras gradvis under de kommande månaderna och åren.

De siffror som rapporterats i slutet av mars 2025 om tilldelningar och finansiering som tilldelats STEP-investeringar – inklusive resurser som anslagits eller tilldelats investeringar i kompetensutveckling som

[8] Detta inbegriper elva STEP-stämplar som tilldelades inom ramen för Europeiska innovationsrådet den 3 april 2025.

[9] Fonden finansieras genom intäkter från EU:s utsläppshandelssystem.

[10] Frankrike, Tyskland, Lettland, Litauen, Rumänien, Italien, Spanien, Danmark, Nederländerna, Österrike och Polen.

[11] Datapunktsredovisning endast för program med särskilda prioriterade områden inom STEP eller kända belopp som är avsedda för STEP.

[12] Tyskland, Danmark, Italien, Lettland och Rumänien.

bidrar till att STEP:s mål uppnås – bör ses som en ögonblicksbild i en pågående process. Fler kompetensinriktade initiativ kan förväntas följa i takt med att genomförandet av STEP fortsätter. Med utgångspunkt i dessa resultat har de identifierade finansiella resurser som tilldelats STEP:s mål ännu inte förverkligats i finansieringen av faktiska projekt inom de berörda tekniksektorerna. Om projekten redan har valts ut för finansiering inom ramen för STEP-relevanta ansökningsomgångar **förväntas de genomföras under de kommande åren. Detta begränsar den nuvarande möjligheten att bedöma STEP:s framgång med att stödja strategisk teknik.**

Fram till mars 2025 hade ingen medlemsstat lämnat in ändringar av sina planer för återhämtning och resiliens för att lägga till särskilda STEP-prioriteringar, och ingen medlemsstat hade valt att överföra resurser från faciliteten för återhämtning och resiliens till sin InvestEU-medlemsstatskomponent specifikt för STEP-relaterade investeringar[13][14]. Detta kan förklaras av **tidsbegränsningar**, eftersom STEP infördes mer än halvvägs genom genomförandeplanen för faciliteten för återhämtning och resiliens.

För att öka synligheten och underlätta alternativ och kumulativ finansiering för projekt har kommissionen hittills beviljat 190 STEP-stämplar (suveränitetsstämplar). Syftet med STEP-stämpeln är att erkänna projekt av hög kvalitet som är i linje med STEP:s mål, oavsett om de fick finansiering eller inte (ofta på grund av att de totala tillgängliga medlen är otillräckliga). Stämpeln innebär inte i sig någon garanti för att alternativ eller kumulativ finansiering kommer att göras tillgänglig: **i slutet av mars 2025 hade projekt som tilldelats STEP-stämpeln ännu inte fått finansiering** från EU:s sammanhållningspolitiska resurser eller från faciliteten för återhämtning och resiliens. De första stämplarna tilldelades dock först i oktober 2024, vilket innebär att dessa fortfarande har möjlighet till finansiering under de kommande månaderna.

STEP-portalen (suveränitetsportalen) som lanserades i april 2024 har fungerat som ett enda nav online för information om STEP-relaterade finansierings- och investeringsmöjligheter. I slutet av mars 2025 listade portalen över 70 ansökningsomgångar över flera finansieringskällor (sammanhållningspolitik, EU-program som förvaltas av kommissionen osv.). STEP-portalen innehåller en karta med en översikt över sammanhållningspolitiska programändringar som antagits och en offentlig databas över projekt som tilldelats STEP-stämpeln, vilket ökar öppenheten och tillhandahåller en resurs för offentliga och privata investerare, inklusive förvaltande myndigheter för EU-medel i medlemsstaterna. Tekniska förberedelser pågår för att integrera en AI-driven simulator och en chattbot för att hjälpa projektansvariga att identifiera lämpliga EU-finansieringsmöjligheter.

Mot bakgrund av den viktiga uppgiften att genomföra STEP på ett konsekvent sätt i elva olika EU-program har en rad **samordningsmekanismer inrättats**. För det första **inrättades ett nätverk av nationella kontaktpunkter för STEP, med företrädare som utsetts av alla medlemsstater[15].**

[13] Åtta medlemsstater (Bulgarien, Tjeckien, Finland, Grekland, Malta, Rumänien, Spanien och Portugal) har dock bidragit till sina delar av medlemsstatskomponenten i InvestEU, varav fem använder medel från faciliteten för återhämtning och resiliens, för icke-STEP-specifika mål.

[14] Medlemsstaterna får anslå 6 % av sina resurser från faciliteten för återhämtning och resiliens till InvestEU:s medlemsstatskomponent för investeringar i STEP-relevant teknik. Detta är utöver det befintliga alternativet att överföra upp till 4 % av medlen från faciliteten för återhämtning och resiliens till InvestEU för allmännare ändamål, vilket möjliggör en kombinerad överföring på upp till 10 %. Medlemsstaterna måste också prioritera projekt som tilldelats STEP-stämpeln när de reviderar sina planer för återhämtning och resiliens. Dessutom måste STEP-stämpeln beaktas av både kommissionen och medlemsstaterna i samråd om investeringar av Europeiska investeringsbanken (den största InvestEU-partnern) och under politiska kontroller av investeringar av andra InvestEU-genomförandepartner.

[15] Den 31 mars 2025 var det endast Irland som ännu inte hade inrättat en nationell kontaktpunkt.

Nätverket sammankallades fem gånger mellan 2024 och början av 2025, som ett forum för utbyte av erfarenheter, utbyte av god praxis och klargörande av rättsliga och operativa aspekter av genomförandet. För det andra träffas ett **nätverk av kommissionens avdelningar** med 14 generaldirektorat[16] regelbundet för att samordna sina finansieringsprioriteringar, utbyta operativ vägledning och bästa praxis samt övervaka framstegen.

Dessutom utfärdade kommissionen flera vägledningsdokument, däribland en formell vägledning om STEP:s tillämpningsområde[17], en särskild broschyr för nationella kontaktpunkter och förvaltande myndigheter, och ett uppdaterat meddelande om ändringen av planerna för återhämtning och resiliens för att införliva STEP:s prioriteringar. Hittills har kommissionen genomfört tekniska uppdrag i nio medlemsstater (Tyskland, Frankrike, Estland, Lettland, Litauen, Rumänien, Slovenien, Portugal och Grekland) för att ytterligare stödja nationella genomförandeinsatser.

2. STEP har goda förutsättningar att stödja strategisk teknik i EU, även om det fortfarande finns hinder för genomförandet

STEP spelar en påtaglig roll när det gäller att styra EU:s finansieringsprogram mot strategisk teknik – men systemutmaningar begränsar det fulla utnyttjandet av dess potential. STEP har fungerat som en katalysator för att **samordna** befintliga instrument och styra dem mot kritisk digital och djup teknik, ren teknik samt bioteknik, och omfördela betydande finansiella resurser på kort tid. EU:s finansieringsprogram inom ramen för STEP utformades dock innan STEP inrättades – var och en med sina egna kriterier för stödberättigande, ansökningsförfaranden, tidsfrister och medfinansieringsgrad. Att de är så många och olika begränsar genomförandets snabbhet och kvalitet, vilket i slutändan begränsar STEP:s sammantagna effekt.

STEP-stämpeln har förbättrat projektens synlighet, men dess inverkan på finansieringsutnyttjandet har ännu inte fastställts. Detta beror på **tidsfaktorer[18] och praktiska hinder.** Den nuvarande regionala fördelningen av de tilldelade STEP-stämplarna i medlemsstaterna visar en relativ koncentration i de mer utvecklade regionerna i EU. De projekt som tilldelades en STEP-stämpel i ”mindre utvecklade” regioner och ”övergångsregioner” skulle i princip kunna dra nytta av en jämförelsevis större andel av sammanhållningspolitikens resurser. Det har visat sig svårt att kombinera finansiella resurser från olika EU-instrument i praktiken eftersom de fungerar enligt olika regler, inklusive olika bedömningsmetoder för stödberättigande kostnader. Dessutom varierar behandlingen av statligt stöd till STEP-projekt beroende på typen av projekt – projekt som omfattas av STEP-förordningen gynnas endast av en begränsad förmånsordning[19] – en faktor som vissa nationella myndigheter har noterat kan begränsa deras vilja att tillhandahålla finansiering. Slutligen komplicerar själva karaktären hos vissa projekt som tilldelats STEP-stämpeln, som involverar

[16] Företrädare för GD Budget, GD Klimatpolitik, GD Kommunikationsnät, innehåll och teknik, GD Konkurrens, GD Försvarsindustri och rymdfrågor, GD Ekonomi och finans, GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering, GD Inre marknaden, industri, entreprenörskap samt små och medelstora företag, Myndigheten för beredskap och insatser vid hälsokriser, rättstjänsten, GD Regional- och stadspolitik, GD Forskning och innovation, GD Hälsa och livsmedelssäkerhet, generalsekretariatet, och arbetsgruppen för reformer och investeringar.

[17] Kommissionens meddelande C/2024/3209, *Vägledning om vissa bestämmelser i förordning (EU) 2024/795 om inrättande av den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP)*, 2024, som finns på https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

[18] De första STEP-stämplarna tilldelades först mot slutet av utvärderingsperioden.

[19] I juni 2024 ändrade kommissionen riktlinjerna för statligt regionalstöd för att höja de högsta tillåtna stödnivåerna i stödområden för projekt som omfattas av STEP – se EUR-Lex – 52024XC03516 – SV – EUR-Lex.

stora transnationella konsortier, deras potentiella användning eftersom det skulle kräva samtidigt stöd från flera förvaltande myndigheter.

STEP-portalen har framgångsrikt erbjudit förenklad tillgång till information om finansieringsmöjligheter som en gemensam kontaktpunkt. Dess verksamhet är dock beroende av separata system. Planerade förbättringar, såsom utvecklingen av en AI-driven simulator, förväntas ytterligare förbättra dess ändamålsenlighet. Information om bidrag och upphandlingsåtgärder inom program som förvaltas direkt av kommissionen finns på finansierings- och anbudsportalen. Hittills finns det dock ingen gemensam kontaktpunkt som visar de finansieringsmöjligheter som finansieras genom EU:s budget och förvaltas av genomförandepartner, medlemsstaterna och regionala myndigheter.

STEP förbättrade EU:s utgifter för kritisk teknik jämfört med den ursprungliga fleråriga budgetramen, men strukturella skillnader mellan programmen förhindrar fortfarande en fullständigt integrerad strategi till förmån för projektansvariga. Till exempel presenterade flera medlemsstater exempel på projekt som hade tilldelats STEP-stämpeln inom ramen för innovationsfonden men som potentiellt inte är berättigade till stöd från Eruf och FRO på grund av regleringsbestämmelser[20] i fondernas rättsliga grunder som utesluter deras användning för att finansiera anläggningar som omfattas av utsläppshandelssystemet[21]. Sådan brist på överensstämmelse minskar STEP:s kapacitet att fungera som en sömlös bro mellan olika förvaltningsmetoder och visar hur svårt det är att anpassa olika finansieringsinstrument till varandra i efterhand.

Strategiskt ger STEP EU-mervärde genom att koncentrera resurserna och den politiska uppmärksamheten på sektorer och projekt av största vikt för EU:s framtida konkurrenskraft och ekonomiska säkerhet. STEP tillhandahåller en EU-omfattande ram för att främja investeringar i kritisk teknik, även om den regionala koncentrationen av projekt som tilldelats STEP-stämpeln i mer utvecklade områden pekar på att inkluderingen kan förbättras.

STEP:s relevans bekräftas av den föränderliga politiska dagordningen. Kommissionens initiativ inom ramen för given för en ren industri[22] och konkurrenskraftskompassen[23] återspeglar ett brett samförstånd om behovet av att stödja strategisk teknik genom fokuserade, samordnade investeringar och åtgärder. Den föreslagna utvidgningen av STEP:s tillämpningsområde till att omfatta försvarssektorn[24] bekräftar dess potential enligt den nuvarande fleråriga budgetramen.

[20] Artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 av den 24 juni 2021 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden samt artiklarna 9 och 11.2 h i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 av den 24 juni 2021 om inrättande av Fonden för en rättvis omställning.

[21] Den 1 april 2025 offentliggjorde kommissionen ett lagstiftningsförslag med riktade ändringar av regelverket för de sammanhållningspolitiska fonderna, bland annat genom att tillåta investeringar i produktion, bearbetning, transport, distribution, lagring eller förbränning av fossila bränslen, i verksamhet som mottog en STEP-stämpel inom ramen för innovationsfonden och mer stöd från Eruf för projekt för minskade koldioxidutsläpp som tilldelats en STEP-stämpel (t.ex. inom ramen för innovationsfonden) – tillgängligt på Inforegio – *A modernised Cohesion policy: The mid-term review* (inte översatt till svenska).

[22] Se COM(2025) 85 final.

[23] Se COM(2025) 30 final.

[24] Förslag till förordning om incitament till försvarsrelaterade investeringar i EU:s budget för genomförande av ReArm Europe, COM(2025) 188 final.

3. STEP kommer att fortsätta att uppnå sina mål och genomsyra framtida beslutsfattande om EU-finansiering

Trots att infasningen fortfarande pågår är STEP på god väg att uppnå sina mål. Plattformen har visat fördelarna med ökad samordning av finansieringsprogrammen kring en riktad uppsättning politiska mål. STEP-portalen har framgångsrikt etablerats som ett pilotinitiativ som för samman STEP-relevanta finansierings- och investeringsmöjligheter till en gemensam kontaktpunkt för berörda parter.

Trots dessa resultat understryker utvärderingen att STEP begränsas av komplicerad och stelbent finansiering, och betonar behovet av fortsatt samordning för att underlätta den alltmer nödvändiga strategiska prioriteringen i framtiden.

Om man ser framåt fortsätter STEP:s genomförande i full fart. I mars 2025 hade fler sammanhållningspolitiska programändringar som rör STEP lämnats in från hela EU. Antagandet och genomförandet av dem kommer att vara centralt i denna nya fas. Medlemsstaterna och kommissionen kommer att fortsätta att utlysa ansökningsomgångar och bevilja finansiering till STEP-relevanta projekt. Det ökande antalet STEP-stämplar som tilldelas av kommissionen, i kombination med ökade finansiella resurser som öronmärkts för STEP-ändamål på nationell nivå, bäddar för projekt av hög kvalitet för investerare. För att uppnå STEP:s ambitioner i slutet av den nuvarande fleråriga budgetramen 2027 kommer det att krävas **fortsatta insatser och kontinuerligt engagemang från både medlemsstaterna och kommissionen.** I detta syfte kommer kommissionen att fortsätta att undersöka sätt att hjälpa medlemsstaterna att genomföra STEP och att förbättra komplementariteten mellan EU:s finansieringsinstrument.

I denna andra genomförandefas skulle STEP kunna gynnas av ett större tillämpningsområde och ökade incitament. I april 2025 föreslog kommissionen att en fjärde sektor skulle införas inom ramen för STEP – försvaret – och att de ekonomiska incitamenten inom STEP skulle utökas för sammanhållningspolitiken. Dessa nyheter infördes i förslaget till förordning om incitament till försvarsrelaterade investeringar i EU:s budget[25] och i förslaget till förordning i samband med halvtidsöversynen av sammanhållningspolitiken[26]. Texterna håller för närvarande på att förhandlas fram mellan EU-institutionerna.

I detta skede **planeras inga ytterligare ändringar av STEP:s funktion** – även med tanke på den genomförandetid som skulle behövas för att se eventuella fördelar med ett tillfälligt instrument som löper ut i slutet av den nuvarande fleråriga budgetramen (slutet av 2027). **Många av lärdomarna av STEP och dess begränsningar när det gäller att ta itu med befintliga problem kan dock ligga till grund för utformningen av den framtida fleråriga budgetramen, i enlighet med STEP-förordningen, särskilt när det gäller utformningen av den framtida EU-finansieringen för konkurrenskraft och ekonomisk konvergens.** Vissa av STEP:s centrala mål – t.ex. förstärkt samordning och integration mellan EU:s finansieringsinstrument och förenklad tillgång till finansiering för stödmottagare med enklare regler och en gemensam kontaktpunkt – skulle kunna påverka utformningen av nästa instrument i den fleråriga budgetramen.

[25] Se EUR-Lex - 52025PC0188 – SV – EUR-Lex.

[26] Se Inforegio – *A modernised Cohesion policy: The mid-term review* (inte översatt till svenska).